

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 40/2018-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 5. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Ivanou Gajdošíkovou, advokátska kancelária, Francisciho 1044/6, Zvolen, vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora a poslancov mesta Púchov konaných 10. novembra 2018 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená nedostatočne určitá až zmätočná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou sa domáhali, aby ústavný súd „v zmysle ustanovenia § 127 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky...“ vyslovil porušenie čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Mestského zastupiteľstva v Púchove č. 84/2018 z 13. augusta 2018 a aby vyhlásil voľby primátora a poslancov mesta Púchov konané 10. novembra 2018 za neplatné a aby zrušil výsledky volieb do orgánov samosprávy mesta Púchov z 10. novembra 2018 v celom rozsahu (pozri bod 6).

2. Sťažovatelia v sťažnosti (bez ďalšieho) uviedli, že prví traja vo voľbách kandidovali za primátora a ďalší traja za poslancov, pričom sťažnosť podávajú v zákonnej 10-dňovej lehote od vyhlásenia výsledkov volieb. V texte sťažnosti referenčne poukazujú na čl. 127 ods. 1, čl. 129 ods. 2, čl. 130 ods. 1 písm. i), čl. 12 ods. 1, čl. 13, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 1, čl. 21 ods. 4 a čl. 22 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 59 ods. 1 a § 60 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. V časti II a IV sťažnosti sťažovatelia namietajú proti konkretizovanému postupu mestského zastupiteľstva, primátora a mestskej volebnej komisie v Púchove v súvislosti s počtom a neproporcionálnosťou volebných obvodov a absenciou adresy Mestského úradu Púchov pre účely volieb. V tejto súvislosti sťažovatelia uvádzajú, že z dôvodu, „že voči *Uzneseniu Mestského zastupiteľstva Púchov č. 84/2018 nebolo možné z našej strany podať opravný prostriedok, jediným spôsobom napadnutia bol protest prokurátora, podávame ústavnú sťažnosť pre nezákonnosť uvedeného Uznesenia až v zmysle ustanovení zákon č. 38/1993 Z. z., ktorá nám dáva aktívnu legitimáciu*“.

4. V časti III a IV sťažnosti sťažovatelia broja proti predvolebnej kampani kandidátky na funkciu primátorky [REDAKOVANÉ] (zvolenej primátorke

a manželke predchádzajúceho primátora, pozn.). V podstatnom sťažovatelia namietajú jej neprímerané zvýhodňovanie v mestských novinách, Púchovskej televízii, na mestských akciách, v seniorských organizáciách a kluboch či už v období pred vyhlásením volieb, ako aj počas volebnej kampane.

5. V časti V sťažnosti sťažovatelia uvádzajú, že *„[ú]čelom podania tejto sťažnosti je naša snaha dosiahnuť zákonné konanie Mestského zastupiteľstva a zákonný priebeh volieb za primátora a poslancov Mestského zastupiteľstva v Púchove a ochrana našich ústavných práv“*.

6. Sťažovatelia v časti VI navrhujú, aby ústavný súd vyniesol tento nález:

„konaním Mestského zastupiteľstva v Púchove dňa 13.08.2018 vo veci rozhodnutia Uznesením č. 84/2018 došlo k porušeniu základného ústavného práva garantovaného článkom 129 ods. 2 Ústavy SR.

Ústavný súd vyhlasuje voľby primátora a poslancov mesta Púchov konané dňa 10.11.2018 za neplatné a zrušuje výsledky volieb do orgánov samosprávy mesta Púchov zo dňa 10.11.2018 v celom rozsahu.“

II.

7. Posudzujúc obsah sťažnosti v jeho súhrne ústavný súd predovšetkým konštatuje, že napriek jeho neurčitosti a zmätočnosti (bod 1, 2, 3, 5 a 6) jej nosné dôvody smerujú k posúdeniu neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy mesta Púchov konaných 10. novembra 2018. Uvedená neústavnosť a nezákonnosť mala spočívať jednak v postupe a uzneseniach Mestského zastupiteľstva mesta Púchov v čase pred voľbami a jednak v nezákonnej kampani zvolenej primátorky mesta Púchov. Preto je nevyhnutné vec posúdiť v režime čl. 129 ods. 2 ústavy a § 57 a nasl. zákona o ústavnom súde. Z opatrnosti a nad rámec veci sa ústavný súd v závere vyjadrí aj k potenciálnej možnosti postupu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

8. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

10. Ustanovenia zákona o ústavnom súde upravujúce predbežné prerokovanie návrhu sa vzťahujú aj na volebné sťažnosti, ktoré musia obsahovať obligatórne náležitosti predpísané v § 20 a § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 20 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho právny zástupca. K návrhu na začatie konania sa musí priložiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne ustanovených v tomto zákone.

12. Volebná sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí podľa § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde obsahovať aj

a) vyjadrenie sťažovateľa o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode,

b) dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov,

- c) údaje a dôkazy o tom, že je oprávneným navrhovateľom podľa § 59; to neplatí v prípade navrhovateľov uvedených v § 18 písm. a) až e),
- d) návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 2.

13. Sťažnosť sťažovateľov bola doručená 20. novembra 2018, t. j. bola doručená do desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov však zistil, že táto v predloženom znení neobsahuje všetky obligatórne náležitosti ustanovené v § 20 a § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre volebné sťažnosti, keďže

a) sťažovatelia jednoznačne nepreukázali (predložením dôkazov), že sú aktívne legitimovaní na podanie volebnej sťažnosti (pozri bod 2). V tomto ohľade iba poukázali na skutočnosť, že prví traja kandidovali na funkciu primátora a ďalší traja na funkciu poslancov (čo vyplýva aj z prílohy sťažnosti – zoznamov zaregistrovaných kandidátov na funkciu primátora a poslancov, pozn.). Z uvedených údajov nijakým spôsobom nemožno vyvodiť, že sťažovatelia získali v príslušnom volebnom obvode najmenej 10 % voličov (§ 59 zákona o ústavnom súde). Sťažnosť preto neobsahuje údaje a dôkazy o tom, že sťažovatelia sú oprávnenými navrhovateľmi podľa § 59 zákona o ústavnom súde [§ 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde];

b) nie je v nej označený kandidát, proti ktorému volebná sťažnosť smeruje [§ 60 ods. 1 písm. a) a § 61 zákona o ústavnom súde];

c) neobsahuje náležité označenie dôkazov na preukázanie všetkých tvrdení sťažovateľov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde] a celkove vykazuje znaky neurčitosti a zmätočnosti, a to napriek tomu, že ho v mene sťažovateľov podáva kvalifikovaná právna zástupkyňa – advokátka. Okrem už spomenutých väd sťažovatelia, napr. neprípustným spôsobom kumulujú petit [§ 60 ods. 1 písm. d) v spojitosti s § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde]. Rovnako zmätočne sa javí skutočnosť, ak ostatní traja sťažovatelia (ako kandidáti na poslancov) napádajú volebnú kampaň zvolenej primátorky;

d) je k nej priložené nedostatočne kvalifikované splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľov advokátkou v konaní pred ústavným súdom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Sťažovatelia splnomocnili svoju právnu zástupkyňu iba generálne – „*Najmä ho splnomocňujem na zastupovanie pred Ústavným súdom*“ – bez označenia konkrétneho

právoplatného rozhodnutia, opatrenia či iného zásahu, ktoré majú byť v konaní pred ústavným súdom sťažnosťou napadnuté. V prípade, že sťažovateľ mieni udeliť splnomocnenie advokátovi na zastupovanie pred ústavným súdom v konaní o jeho sťažnosti smerujúcej proti postupu a rozhodnutiam orgánu verejnej moci alebo v konaní podľa § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde, je potrebné, aby splnomocnenie obsahovalo nezameniteľné a dostatočne určité označenie predmetu konania o sťažnosti, čo splnené nebolo. Ústavný súd v zhode so svojou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. I. ÚS 607/2017, I. ÚS 257/2017, I. ÚS 490/2017).

14. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že sťažovatelia sú v konaní pred ústavným súdom zastúpení kvalifikovanou právnou zástupkyňou – advokátkou, a teda nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, resp. výzvou adresovanou advokátke pre účely odstránenia zistených nedostatkov. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto

ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

15. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

16. Nad rámec veci ústavný súd dodáva, že ak by aj vychádzal z názoru, že relevantným predmetom tohto konania nie je „volebná vec“, teda voľby do orgánov samosprávy mesta Púchov konané 10. novembra 2018, ale postup a rozhodnutia Mestského zastupiteľstva mesta Púchov, zavŕšené ostatným jeho uznesením z 13. augusta 2018 vo väzbe na čl. 127 ods. 1 ústavy (body 1 a 7 in fine), aj v takom prípade by musel – hoci aj abstrahujúc od zistených dôvodov nesplnenia zákonných náležitostí – sťažnosť odmietnuť už len z dôvodu oneskorenosti jej podania (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). V podobných súvislostiach už ústavný súd vyslovil názor: „Stav, ktorý predkladateľ volebnej sťažnosti označil za protiústavný a nezákonný, nevznikol v období realizácie volieb. Nastal počas prípravy volieb. Neústavnosť a nezákonnosť vytvorenia volebných obvodov pre voľby do Mestského zastupiteľstva..., mal sťažovateľ namietnuť bezprostredne po prijatí uznesenia Mestského zastupiteľstva..., ktorým sa určili volebné obvody a počty poslancov pre komunálne voľby... Ústavný súd mal právomoc toto uznesenie zrušiť, ak by jeho neústavnosť a nezákonnosť sťažovateľ namietol ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy podanou v období prípravy volieb. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach proti právoplatným rozhodnutiam ústredných orgánov štátnej správy, miestnych orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými boli porušené základné práva a slobody občanov, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd... Právomoc zaoberať sa vecou potvrdil ústavný súd aj vo veci sp. zn. I. ÚS 76/1993 (s. 8 – 9). Sťažovateľ teda mal procesný prostriedok na ochranu svojho ústavou zaručeného práva, ale tento prostriedok neuplatnil.

V okolnostiach prípadu predkladateľ volebnej sťažnosti zmeškal príležitosť včas sa uchádzať o účinnú ochranu svojho ústavou zaručeného práva tým, že nepodal ústavnú sťažnosť. Volebná sťažnosť nie je právnym prostriedkom na zmenu výsledku volieb z dôvodu, že uchádzač o verejnú funkciu nie je spokojný s dosiahnutým výsledkom vo

voľbách. Nevyužitie jedného procesného prostriedku nemožno nahrádzať uplatnením iného, zdanlivo použiteľného prostriedku.“ (PL. ÚS 34/99).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2018